

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«НІЖИНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

Олена ЛИТОВЧЕНКО

08 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ПРОГРАМУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ)
ВСП «НІЖИНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУБІП УКРАЇНИ»

1. Загальна частина

1.1. Положення про програму навчальної дисципліни (освітнього компоненту) (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про фахову передвищу освіту», Типового положення про організацію освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти, Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Ніжинський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України» (далі – Коледж).

Метою Положення є встановлення єдиних вимог у Коледжі до структури, змісту та правил оформлення програм навчальних дисциплін (освітніх компонентів).

1.2. Програма навчальної дисципліни (освітнього компоненту) є документом, що визначає зміст, мету, завдання, очікувані результати навчання та сформовані компетентності, розподіл загального обсягу годин між видами навчальних занять та самостійною роботою здобувачів освіти, послідовність, організаційні форми навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання тощо.

1.3. Програма навчальної дисципліни (освітнього компоненту) (далі – ПНД) є нормативним документом, що розробляється викладачами циклової комісії, які її викладають (за можливої участі викладачів, які ведуть практичні, семінарські та лабораторні заняття), на основі освітньо-професійної (освітньої) програми (далі ОПП або ОП) підготовки фахівців фахової передвищої освіти та навчального плану.

1.4. Перегляд ПНД на відповідність навчальному плану та ОПП (ОП) здійснюється за потребою та за ініціативи циклової комісії або на вимогу гаранта освітньо-професійної (освітньої) програми; за необхідності до неї вносяться зміни та доповнення її розробниками.

Для багатосеместрових навчальних дисциплін розробляється одна програма із розплануванням її складових за семестрами викладання.

1.5. ПНД використовується:

- **викладачами, які викладають дану дисципліну**, – для планування аудиторної та самостійної роботи студентів;
- **іншими викладачами** – для узгодження програм навчальних дисциплін, пов'язаних з даною дисципліною з метою уникнення дублювання при викладанні суміжних дисциплін;
- **гарантами та членами проєктних груп, груп забезпечення ОПП (ОП)**, – для забезпечення перевірки відповідності змісту навчальної дисципліни, форм контролю результатів навчальної діяльності здобувачів освіти і системи їх оцінювання, зафіксованим у освітньо-професійній (освітній) програмі компетентностям і результатам навчання.

1.6. На основі ПНД розробляють інші складові навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, зокрема:

- **електронний навчальний курс** дисципліни на навчально-інформаційному порталі ВСП «Ніжинський фаховий коледж НУБіП України» moodle.natc.org.ua/ (далі – ЕНК);
- **навчально-методичні матеріали** (конспекти лекцій, презентації, мультимедійні відеоресурси, завдання, тести тощо);
- **методичні рекомендації** щодо виконання лабораторних, практичних робіт,

проведення семінарських занять;

- **підручники, навчальні посібники;**
- **програма навчальної практики** дисципліни (якщо її передбачено навчальним планом);
- **інші матеріали методичного характеру**, що забезпечують успішне оволодіння здобувачами освіти програмним матеріалом.

2. Структура та зміст програми навчальної дисципліни (освітнього компоненту)

2.1. Структура програми навчальної дисципліни (освітнього компоненту) наведена у Додатку, містить титульну сторінку і такі розділи:

- опис навчальної дисципліни;
- мета, завдання, компетентності та результати навчання;
- програма та структура навчальної дисципліни;
- теми лабораторних (практичних, семінарських) занять;
- теми самостійної роботи;
- орієнтовна тематика курсових проєктів (робіт);
- контрольні питання, зразок білету для підсумкового (семестрового) контролю знань здобувачів освіти;
- методи навчання;
- види та форми контролю;
- оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання);
- навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- рекомендована література.

2.2. Зміст розділів програми навчальної дисципліни:

Титульна сторінка оформлюється за типовою формою, наведеною у Додатку. На титульній сторінці вказується назва навчальної дисципліни (освітнього компоненту), освітньо-професійний ступінь, галузь знань, назва спеціальності, освітньо-професійна (освітня) програма, поле для затвердження програми заступником директора з навчально-виховної роботи Коледжу, місце та рік складання програми.

На другому аркуші вказуються розробники програми, розгляд та схвалення програми на цикловій комісії.

Опис навчальної дисципліни. Опис навчальної дисципліни повинен включати: освітньо-професійний ступінь, галузь знань; шифр, назву спеціальності, освітньо-професійну (освітню) програму; характеристики навчальної дисципліни: вид (обов'язкова/вибіркова), загальну кількість годин, кількість кредитів ЄКТС, кількість змістових модулів, курсовий проєкт (роботу) (за наявності), форму контролю; показники навчальної дисципліни: рік підготовки, курс, семестр, лекційні, практичні, семінарські, лабораторні заняття, самостійну роботу, кількість тижневих годин.

Мета, завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни зазначаються у контексті спеціальності з урахуванням вимог стандарту ОПП (ОП). Слід вказати, які компетентності та результати навчання повинен набути здобувач фахової передвищої освіти в результаті вивчення навчальної дисципліни.

Програма та структура навчальної дисципліни. Перелік змістових модулів з описом кожної теми. Структура навчальної дисципліни подається у вигляді таблиці та враховує усі види аудиторного та позааудиторного (самостійного) навчального матеріалу здобувачів освіти. Загальна кількість годин має відповідати навчальному плану.

Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять. У таблиці зазначають назви тем відповідних занять та кількість годин, відведених на їх вивчення.

Теми самостійної роботи. У таблиці зазначають назви тем самостійної роботи здобувачів освіти, з яких буде забезпечене самостійне навчання, виконання проєкту, дослідження тощо.

Орієнтовна тематика курсових проєктів (робіт). Орієнтовний список (до 30 варіантів) тем курсових проєктів (робіт).

Контрольні питання, зразок білету для підсумкового (семестрового) контролю знань здобувачів освіти. Розділ містить запитання для проведення модульного та підсумкового (семестрового) контролю та зразок білету для підсумкового (семестрового) контролю знань здобувачів освіти.

Методи навчання. Вказати методи навчання, які будуть використані у процесі проведення всіх видів навчальної діяльності.

Види та форми контролю. Видами контролю знань здобувачів освіти є поточний, проміжний (модульний/тематичний), семестровий (диференційовані заліки, екзамени) контроль та підсумкова атестація здобувачів освіти.

Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять визначає викладач. Ними можуть бути тестування, бліц-опитування, контрольна (модульна) робота, захист результатів виконання групових або індивідуальних проєктів, аналітично-розрахункових робіт, практичних та лабораторних робіт, презентації, есе, тощо.

Форма підсумкового контролю (екзамен, диференційований залік) визначається навчальним планом.

Оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання). Зазначити розподіл балів за видами навчальної діяльності (для дисциплін для ОПІ), шкалу оцінювання знань здобувачів фахової передвищої освіти та політику оцінювання, яка охоплює політику академічної доброчесності, дедлайни, тощо.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з предметів загальноосвітньої підготовки здійснюється за 12-бальною системою (шкалою) і його результати позначаються цифрами від 1 до 12. Критерії оцінювання навчальних досягнень реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок та показником оцінки в балах.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою (для дисциплін загальноосвітнього циклу – за 12-бальною шкалою).

Навчально-методичне забезпечення. Вказують покликання на електронний навчальний курс навчальної дисципліни на навчально-інформаційному порталі Коледжу, цифрові е-ресурси поза ЕНК, покликання на електронні підручники, навчальні посібники, методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни, а також програму навчальної практики з дисципліни (якщо її передбачено навчальним планом) тощо.

Рекомендована література. У розділі необхідно вказати літературні та

інформаційні джерела, зокрема нормативні документи, українські й зарубіжні підручники та навчальні посібники. Не рекомендовано використання застарілих джерел інформації. Заборонено використання інформаційних джерел країн-агресорів. Перелік джерел інформації потрібно укласти відповідно до вимог чинних бібліографічних стандартів.

3. Порядок оформлення та затвердження програми навчальної дисципліни

3.1. Програма навчальної дисципліни (освітнього компоненту) погоджується головою робочої групи з розробки ОПП, розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії, затверджується заступником директора з навчально-виховної роботи. Програма навчальної дисципліни (освітнього компоненту) розглядається та схвалюється на засіданні циклової комісії до 30 серпня, затверджується заступником директора з навчально-виховної роботи 1 вересня поточного року.

3.2. Програма навчальної дисципліни (освітнього компоненту) роздруковується на білих аркушах формату А4 з однієї сторони, розміщується на навчально-інформаційному порталі Moodle та зберігається у навчально-методичному кабінеті, а також в навчально-методичному комплексі навчальної дисципліни у визначений термін.

Титульна та друга сторінки ПНД оформлюються відповідно до зразків, що наведені в Додатку (ПНД розробляється для здобувачів однієї освітньо-професійної (освітньої) програми/спеціалізації).

3.3. Програма навчальної дисципліни (освітнього компоненту) діє протягом навчального року та підлягає обов'язковому перегляду і перезатвердженню щорічно з урахуванням змін освітньо-професійної програми (освітньої програми), опитування зовнішніх стейкхолдерів та здобувачів освіти.

3.4. Зміни і доповнення до ПНД вносяться щорічно до початку нового навчального року у разі змін у стандартах освіти; змін або уточнення системи контролю та оцінювання знань, планів лабораторних чи практичних занять; змін у робочих навчальних планах.

3.5. Електронні версії затверджених ПНД розміщуються на сайті коледжу у розділі відповідної освітньо-професійної програми (освітньої програми) та в ЕНК.

3.6. Відповідальність за забезпечення навчальних дисциплін ПНД та їх розміщення на сайті несуть голова циклової комісії та гарант освітньо-професійної освітньої (освітньої) програми.

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«НІЖИНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУБіП УКРАЇНИ»**

ВІДДІЛЕННЯ _____

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

«____» _____ 202__ р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ)**

(назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	(Шифр, назва)
Спеціальність	(Шифр, назва)
Освітньо-професійна програма	(назва ОПП)

Програма (назва навчальної дисципліни) для здобувачів освіти спеціальності (шифр, назва) розроблена на основі освітньо-професійної програми (освітньої програми) ВСП «Ніжинський фаховий коледж НУБіП України» зі спеціальності (шифр, назва)

Розробник: _____

Погоджено:

Голова робочої групи з розробки ОПП _____
(назва ОПП)

«_____» _____ 20__ р. _____
(підпис) (ПІБ)

Програму _____ розглянуто та схвалено на _____ засіданні циклової комісії _____
(назва ЦК)

Протокол від «_____» _____ 202__ р. № ____.

Голова циклової комісії _____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни _____

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	Шифр, назва
Спеціальність	Шифр, назва
Освітньо-професійна програма	Назва
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова/вибіркова
Загальна кількість годин	
Кількість кредитів ECTS	
Кількість змістових модулів	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	
Форма контролю	Екзамен/диференційований залік
Показники навчальної дисципліни	
Форма навчання	Денна форма навчання
Рік підготовки (курс)	
Семестр	
Лекційні заняття	
Практичні заняття	
Лабораторні заняття	
Семінарські заняття	
Самостійна робота	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	
Кількість тижневих годин	

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання навчальної дисципліни

Мета _____

Завдання _____

Перелік компетентностей:

інтегральна компетентність: _____

загальні компетентності (ЗК): _____

спеціальні компетентності (СК): _____
(для вибору компетентностей використовувати ОПП спеціальності)

результати навчання (РН): _____

3. Програма та структура навчальної дисципліни:

Назва змістових модулів та тем	Кількість годин							
	денна форма							
	усього	кредити	у тому числі					
			лекції	практ.	семінар.	лаборат.	самост. роб.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Назва								
Тема 1. Назва								
Тема 2. Назва								
Разом за змістовим модулем 1								
Змістовий модуль 2. Назва								
Тема 1. Назва								
Тема 2. Назва								
Разом за змістовим модулем 2								
Змістовий модуль 3. Курсовий проєкт (робота)								
Курсовий проєкт (робота) з _____ (за наявності)								
Екзамен (за наявності)								
Усього годин								

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		
2.		

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		
2.		

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		
2.		

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		
2.		

8. Орієнтовна тематика курсових проєктів (робіт) (за наявності)

Орієнтовний список (до 30 варіантів) тем курсових проєктів (робіт).

9. Контрольні питання, зразок білету для підсумкового (семестрового) контролю (за наявності) здобувачів освіти

Розділ містить запитання для проведення модульного та підсумкового (семестрового) контролю та зразок білету для підсумкового (семестрового) контролю знань здобувачів освіти.

10. Методи навчання

Вказати методи навчання, які будуть використані у процесі проведення всіх видів навчальної діяльності.

10. Види та форми контролю

Видами контролю знань здобувачів освіти є поточний, проміжний (модульний/тематичний), семестровий (диференційовані заліки, екзамени) контроль та підсумкова атестація здобувачів освіти.

12. Оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання)

Оцінювання знань здобувачів освіти відбувається за 100-бальною шкалою (для дисциплін загальноосвітнього циклу – за 12-бальною шкалою). Детальна інформація про оцінювання результатів навчання дивитись у Положенні про кредитно-модульну систему навчання у ВСП «Ніжинський фаховий коледж НУБіП України» та у Положенні про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у ВСП «Ніжинський фаховий коледж НУБіП України».

12.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності (Має бути відображена накопичувальна система для дисциплін з ОПП)

Вид навчальної діяльності	Розподіл балів
Змістовий модуль 1. Назва	
Лекція 1 (за наявності оцінювання)	-
Лабораторна/практична робота 1.	10
Самостійна робота (за наявності) 1.	5
Лекція 2 (за наявності оцінювання)	-
Лабораторна/практична робота 2.	15
Самостійна робота (за наявності) 2.	10
...	...
Модульна контрольна робота 1.	30
Разом за модулем 1	100
Змістовий модуль 2. Назва	
...	
Модульна контрольна робота 2.	
Разом за модулем 2	100
Курсовий проєкт/робота (за наявності)	100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$
Екзамен	30
Разом за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

12.2. Шкала оцінювання за ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

12.3. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з циклу предметів загальноосвітньої підготовки

Рівні навчальних досягнень	Бали за 12-бальною шкалою	Вимоги до знань, умінь і навичок здобувачів освіти
I Початковий	1	Здобувачі освіти розрізняють об'єкти вивчення.
	2	Здобувачі освіти відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	3	Здобувачі освіти відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконують елементарні завдання.
II Середній	4	Здобувачі освіти з допомогою викладача відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Здобувачі освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6	Здобувачі освіти виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
III Достатній	7	Здобувачі освіти правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії.
	8	Знання здобувачів освіти є достатніми. Здобувачі освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності.
	9	Здобувачі освіти добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV Високий	10	Здобувачі освіти мають міцні знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх.
	11	Здобувачі освіти на високому рівні володіють узагальненими знаннями в обсязі та в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12	Здобувачі освіти мають системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних

		ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.
--	--	--

12.4. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюють на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) тощо.
Політика щодо академічної доброчесності:	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу тощо.
Політика щодо відвідування:	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн, дистанцій формі за погодженням із завідувачем відділення), нарахування певної кількості балів за відвідання занять тощо.

13. Навчально-методичне забезпечення

Вказують покликання на електронний навчальний курс навчальної дисципліни на навчально-інформаційному порталі Коледжу, цифрові е-ресурси поза ЕНК, електронні підручники, навчальні посібники, методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисциплін, а також програму навчальної практики з дисципліни (якщо її передбачено навчальним планом) тощо.

14. Рекомендована література

- основна;
- додаткова.